

TÖNKÖL JÓZSEF

Szél ha volnál e világon

A szívemet hova viszed
utolsó téli vasárnap,
dunyhák omlanak hamuként,
február fényei fájnak,

karám kerítése mellett
magához emel hófúvás,
mintha várnam, újra lenne
átok és áldás, áldomás,

megrokkan veled az este,
fatuskón töklámpa vakít,
nyájas szájú ludak nyáját
hajtja megint az ágyamig,

nincsen mibe kapaszkodni,
szél ha volnál e világon,
juss az éjszaka végére,
reszkessél, mint hó az ágon!

Őszi képeslap Szombathelyről

FRANCESCO MASALA SZEPTEMBERI

SZÜLETÉSNAPJÁRA

Dehát öreg vagyok, a bőröm olyan, akár a sárga béka,
nélkülem csattog el egy vonat a laktanyánál,
naponta nélküled és a fehérült ajkú katonák nélkül,
akik Oroszország hatalmas erdejében zörrennek,
mint a száraz gyökerek,
hegyes bárkáiknak ugyanaz a tenger gyöngyözik,
bátyáink ugyanazokat a lángfehér utakat járják,
sápadozva erről a dombtetőről indultak el,
innen a háborús özvegyek, a háborús jegyesek
éjszakánként,
hogy az orosz mezőkön siratót zokogjanak
a véres vízű Rábával,

domolykókkal, tajtékok dörejével, mindig csak veled,
azok a kútba vetett vidékek, széthulló vödörök,
velük vagy: örökbe hagyott fekete lábú kecskéekkel,
kecskeszemű asszonyokkal a végigsikált asztaloknál,
mintha fiaikkal templomban énekelnél,
olyan vagy, mint a szerelmes szülőanyák,
mint azok a fehérajkiúk,
amikor fájó harangokkal köpenyükre dübög a vad hó,
amikor tépik, tépik egy gyík-farkos rét habos selymét.

Azelőtt

Azelőtt sose álmodtunk angyalokkal,
most hetente többször is.
Bordánkat betörik, mint a diót.

Szépre szegődtünk,
elhagyjuk életünket,
nyúzott a nyomunk, kiolvashatatlan.

Fölrepülhetnék

Megérkezel, és minden nap október lesz, minden a helyén,
a szekrény, az ágy, a polcok, az asztal, a gyufa, a gyertya,
ég a Notre-Dame, keserű lett a város, a méz, a tej, a szó,
gerendák hullnak,
mint fagyott körmök, korhadt bagolyfészkek,
le a csupasz kövek alá, a por alá, térdepelnek az emlékezők,
mint én a bedőlt ólnál, kukoricaszár-hangú szecs kavágónál,
szeretlek, anyám, mert megmaradtál, mert benned vagyok,
tizenhárom éve fényben-sötétben az oltár,
hangzik a hangod, az imád, az éneked újra vagy holnap,
zengnek az erdők, hófelhők, a mi karácsonyunk volt tavaly,
láttuk, hogy a völgyben sétáltak az angyalok,
s néztek vissza a tájra, az időre,

keresztben, töviskoronán, Jézus homlokán kezük végigsiklott,
léptek, árnyak súlyába belereszkettek, mint a fölmeredő fák,
de nem értek ide a házunk elé,
látlak, amikor nem vagy itt, haraphatnék földet helyetted,
fölrepülhetnék, elhagyhatnálak,
beszélek hozzád, akár a régiek, kenyér mellett és bor mellett,
úgy ember az ember, ha temploma van, minden nap október,
tizenötödike, hétfő, sebek zúzta tested jég-katedrális,
senki előtted, senki mögötted, lángok verik ablakodat,
anyám nyugszik itt, bedeszkázott nyár maradt utána,
híd karfája, patak a kavicsokon, jegenyék csúcsa, kerékszöregés,
a folyó, mely emlékeit a Hosszúúrtáson túl olyan biztosan viszi.

Te sírsz helyettem

Sylvia Plath Devonból Londonba költözik

Örülök annak, hogy ünnep van, csupán beteg szívemnek élek,
és este, már elalváskor tele vagyok tablettákkal,
amelyek holdassá teszik a kéményeket, és olyanok lesznek,
mikor még lidércek tértek vissza, pohárköszöntők, áldások,
s a lámpás tányérját meglóbálja a szél egy régi utca fölött,
hogyan ne legyen könnyű az alvás,
ne felejtsem a szerenádokat, a toronyból hangzó harangszót,
a lucernától puffedt hasú tehenet, vadludak tenger-kiáltását,
azokat, akik titokban sóhajtottak bele poharukba a hegyen,
nem kérdezték egymást sohasem, hogy kik nincsenek többé,
kiket nem lehet pótolni, mi lesz, hogyan lesz, merre járnak,
ünnep van, este, decemberben Devonból Londonba költözöl,
te sírsz helyettem 1963. február tizenegyedikén,
új hó esik a meredek hegyoldal bodzafavirágos ösvényeire,
megint gondolatok jönnek a temetőből, faggyúgyertya szaga,
mehetek majd, és olyan lesz, mint amikor őszi fordul az idő, újra kezdődik csatám
a szellemekkel, a havas kísértetekkel,
most teszik mellembé a tüzet, most kötöznek erre az ágyra,
de ez álom, éjszaka kigyullad a korom a kéményben,
ki tudná bizonyosan, hogy a színe olyan, mint az érett rozsa,
hogyan valaki megvérzi a földet, eget, az ostyákat marhavérrel.